

Minister Klimatu i Środowiska

DIŚ-I.050.15.2024.AK
3171743.12498043.10038235
Warszawa, 20-05-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pana Posła Łukasza Kmity w sprawie pilnych działań resortów MSWiA, MKiŚ oraz MS w zakresie usuwania odpadów niebezpiecznych z miejsc do tego nieprzeznaczonych i mogących stanowić potencjalne zagrożenie dla ludności i środowiska - na przykładzie sytuacji z Olkusza (znak: K10INT2629), poniżej przedstawiam stosowne informacje przygotowane w porozumieniu z Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska (dalej: GIOŚ).

1. Czy planowane jest powołanie specjalnego zespołu międzyresortowego ds. utylizacji odpadów niebezpiecznych składowanych w miejscach do tego nieprzeznaczonych i mogących stanowić potencjalne niebezpieczeństwo dla mieszkańców i środowiska?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska zdaje sobie sprawę jak trudnym i nierzadko budzącym obawy lokalnych społeczności jest problem zalegających nielegalnie odpadów, zwłaszcza niebezpiecznych. Zagadnienie to należy do jednych z najistotniejszych, którymi zajmuje się obecny Rząd.

Problem odpadów nagromadzonych z naruszeniem obowiązującego prawa ma wielopłaszczyznowy charakter, dlatego jego rozwiązanie leży w kompetencji wielu resortów. Z tego też względu, jeszcze w maju zaplanowana została narada właściwych ministrów wraz z podlegającymi im służbami, która ma na celu zintensyfikowanie działań administracji zarówno w wymiarze prewencji, jak również ścigania i karania sprawców oraz usuwania zagrożeń związanych z nielegalnym gospodarowaniem odpadami. Spotkania w ramach administracji rządowej z pewnością będą kontynuowane na różnych poziomach administracji.

2. W ilu miejscach w Polsce znajdują się zgromadzone w sposób nielegalny odpady niebezpieczne, które mogą stanowić potencjalne zagrożenie dla Mieszkańców i środowiska. Proszę o wskazanie lokalizacji wraz z ilością zgromadzonych odpadów i rodzajem odpadów.

Na terenie kraju znajduje się 311 miejsc nielegalnego nagromadzenia odpadów, które mogą stanowić szczególne zagrożenie. Inspekcja Ochrony Środowiska przeprowadziła na początku roku ocenę potencjalnych zagrożeń w tych lokalizacjach w celu dalszego zhierarchizowania wydatkowania środków publicznych na dofinansowanie tego typu przedsięwzięć. Na podstawie otrzymanych informacji zostało opracowane zestawienie miejsc nielegalnego nagromadzenia odpadów znajdujących się na terenie kraju, które mogą stanowić szczególne zagrożenie. Jednakże zestawienie to stanowi zbiór dokumentów, który objęty jest klauzulą „zastrzeżone” ze względu m.in. na postępowania prowadzone przez policję i prokuraturę. W związku z powyższym nie ma możliwości udostępnienia informacji

dotyczących ww. miejsc, ich lokalizacji oraz ilości i rodzaju gromadzonych odpadów niebezpiecznych.

3. Czy służby państwowe (m.in. Państwowa Straż Pożarna, Policja, WIOŚ) podległe pod MSWiA i Ministerstwo Klimatu i Środowiska mają przygotowane szczegółowe i skoordynowane procedury dla każdego z miejsc, gdzie w sposób nielegalny zgromadzone są odpady niebezpieczne? Czy miejsca te są systematycznie monitorowane przez służby? Czy odbywają się ćwiczenia służb w tych miejscach?

Służby państwowe działają na podstawie oraz w granicach przepisów prawa. W celu jednolitego prowadzenia działań kontrolnych nowi pracownicy Inspekcji Ochrony Środowiska są kierowani na kurs, po którym muszą zdać państwowy egzamin celem uzyskania tytułu inspektora Inspekcji Ochrony Środowiska. Do czasu uzyskania tego tytułu są pod stałą opieką wyznaczonych Inspektorów Ochrony Środowiska posiadających wiedzę merytoryczną, pozwalającą na przygotowanie nowych pracowników do pracy w Inspekcji. Taki sposób ujednolicenia prowadzenia przygotowania inspektorów do pracy pozwala na sprawne wykonywanie kontroli również miejsc nielegalnego gromadzenia odpadów. Należy podkreślić, że wszystkie zweryfikowane miejsca nielegalnego nagromadzenia odpadów, które potencjalnie stanowią zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, pozostają pod stałym nadzorem IOŚ.

4. Czy Ministerstwo Sprawiedliwości posiadało szczegółową wiedzę dotyczącą składowania odpadów niebezpiecznych w miejscach do tego nieprzeznaczonych i na bieżąco monitoruje przebieg procesów sądowych i działań prokuratury w tym zakresie – w tym konkretną sytuację z Olkusza?

Udzielenie odpowiedzi na powyższe pytanie znajduje się we właściwości Ministerstwa Sprawiedliwości.

5. Czy kierownictwa resortów będą rekomendowały powstanie specjalnego funduszu w budżecie państwa lub przekazanie dodatkowych, dedykowanych środków np. do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska, który umożliwi wsparcie dla JST (na poziomie 95-98 procent kosztów) celem jak najszybszego uruchomienia procesu „wykonania zastępczego” i bezpiecznej utylizacji odpadów, które mogą stanowić potencjalne zagrożenie dla ludzi i środowiska?

Resort klimatu i środowiska dokonał przeglądu danych dotyczących postępowań administracyjnych w zakresie usuwania odpadów w Polsce, w tym również pod względem zgłaszanych przez samorządy problemów i postulatów dotyczących usuwania nielegalnie zdeponowanych odpadów. Ministerstwo Klimatu i Środowiska ma na uwadze zgłaszane przez samorządy problemy dotyczące finansowania usuwania odpadów. Jest również świadome, że finansowanie ze środków publicznych usuwania nielegalnie zdeponowanych odpadów powinno zostać zwiększone i usprawnione. Część zgłoszonych postulatów z pewnością będzie wykorzystana w ramach przyszłych prac legislacyjnych, ale w chwili obecnej jest zbyt wcześnie aby przesądzić, które z nich zostaną wykorzystane.

6. Czy w ostatnim czasie służby i instytucje państwowe dokonały kontroli hali po byłej Fabryce Naczyń Emaliowanych, w której zgromadzone są niebezpieczne odpady? Czy stwierdzono wydostawanie się odpadów niebezpiecznych ze zgromadzonych mauzerów? Czy sytuacja w Olkuszu jest stale monitorowana? Proszę o udostępnienie dokumentacji kontrolnych, zaleceń itp. z działań służb i instytucji od początku roku 2024?

Zgodnie z informacjami uzyskanymi przez GIOŚ od Małopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, dalej „Małopolski WIOŚ”, od 2019 r. organ ten wielokrotnie podejmował działania na terenie przedmiotowej hali przy udziale innych służb, tj. funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Olkuszu oraz funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej w Olkuszu w celu monitorowania zwiększającego się

zagrożenia związanego z nielegalnym magazynowaniem odpadów niebezpiecznych. Ponadto, w związku z poleceniem Wojewody Małopolskiego z dnia 23 sierpnia 2023 r. oraz poleceniem GIOŚ z dnia 28 lipca 2023 r., nasilono prowadzone w tym miejscu działania poprzez cykliczne wizje terenowe, prowadzone wspólnie z przedstawicielami KPP w Olkuszu i KP PSP w Olkuszu. Czynności na podstawie art. 10b ust. 2 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska zostały przeprowadzone w dniach 15 stycznia, 7 marca oraz 19 kwietnia 2024 r.

Po przeprowadzonych działaniach skierowano wystąpienia do Burmistrza Miasta i Gminy Olkusz informujące o wynikach przeprowadzonych wizji lokalnych, a w szczególności o pogarszającym się stanie pojemników z odpadami znajdującymi się na terenie hali i rosnącym ryzyku zawalenia się ułożonych w wysokich rzędach mauzerów i beczek. W przedmiotowych pismach zwrócono się do Burmistrza Miasta i Gminy Olkusz o przeprowadzenie pilnych działań, o których mowa w art. 26a ustawy o odpadach, zmierzających do niezwłocznego usunięcia odpadów z miejsca do tego celu nieprzeznaczonego.

W trakcie ostatnich czynności przeprowadzonych przez Małopolskiego WIOŚ w dniu 19 kwietnia 2024 r. stwierdzono lokalne wycieki substancji z pojemników zgromadzonych na terenie hali, jak również dalszą degradację tych pojemników, jednakże nie stwierdzono, aby wycieki wydostawały się poza teren hali. W dniu 19 kwietnia 2024 r. została również przeprowadzona obserwacja koryta rzeki Baby płynącej w sąsiedztwie hali, która nie wykazała, aby mogło dojść do przedostania się do rzeki jakichkolwiek odcieków.

Całość dokumentów dotyczących działań, o których mowa powyżej, jest w posiadaniu Małopolskiego WIOŚ.

7. Czy obiekt w Olkuszu, w którym stwierdzono zgromadzenie dużej ilości odpadów niebezpiecznych objęty jest stałym monitoringiem służb i instytucji? Czy Burmistrz MiG Olkusz był wzywany przez służby do podjęcia określonych działań – jeśli tak to kiedy i jakich? Czy działania te zostały wykonane?

Jak wskazano powyżej Małopolski WIOŚ prowadzi cykliczne działania na przedmiotowym terenie, o wynikach których informuje Burmistrza Miasta i Gminy Olkusz, jednocześnie zwracając się o podjęcie przez niego działań zgodnie z posiadanymi przez niego kompetencjami.

Po czynnościach przeprowadzonych w 2024 r. Małopolski WIOŚ:

- pismem z dnia 19 stycznia 2024 r. skierował do Burmistrza Miasta i Gminy Olkusz wystąpienie przekazujące informacje o ustaleniach podjętych w trakcie oględzin przeprowadzonych w dniu 15 stycznia 2024 r. oraz zwrócił się z prośbą o udzielenie informacji na jakim etapie są postępowania prowadzone w trybie art. 26 ustawy o odpadach;
- pismem z dnia 4 kwietnia 2024 r. skierował do Burmistrza Miasta i Gminy Olkusz wystąpienie przekazujące informacje o ustaleniach podjętych w trakcie przeprowadzonych oględzin w dniu 7 marca 2024 r., zwrócił się o pilne podjęcie działań w celu doprowadzenia do usunięcia zgromadzonych odpadów oraz rozważenie zastosowania przez ww. organ art. 26a ustawy o odpadach wraz z wykonaniem zastępczym w zakresie usunięcia odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich magazynowania lub składowania.

8. Czy stosowne służby i instytucje posiadają gotowe procedury na wypadek wystąpienia potencjalnego zagrożenia w Olkuszu tj. wystąpienie zapłonu i pożaru na w/w hali lub powstania niebezpieczeństwa w pojemnikach i niekontrolowanego wydostania się odpadów niebezpiecznych? Czy w przypadku potencjalnego zagrożenia, służby mają gotowe procedury i zasoby do przeprowadzenia koniecznej ewakuacji?

Należy podkreślić, że w przypadku wystąpienia ww. zdarzeń Państwowa Straż Pożarna podejmuje działania stosując obowiązujące procedury dla takich sytuacji. Natomiast

Małopolski WIOŚ, w razie zaistnienia takich zdarzeń w miejscu nagromadzenia odpadów w Olkuszu, podejmie działania zgodnie z posiadanymi kompetencjami – we współpracy z Państwową Strażą Pożarną.

9. Czy i w jakim stopniu doszło do powstania nieszczelności w pojemnikach z odpadami niebezpiecznymi zgromadzonych w Olkuszu w hali po byłej fabryce Naczyń Emaliowanych? Ile pojemników jest uszkodzonych i mogących potencjalnie stwarzać większe zagrożenie? Jaka jest łączna ilość odpadów zgromadzona w hali w Olkuszu? Czy służby kwalifikują to miejsce jako potencjalnie niebezpieczne?

W trakcie prowadzonych przez Małopolskiego WIOŚ czynności ustalono, że na terenie przedmiotowej hali doszło do lokalnych rozszczelnień pojemników z odpadami, jednakże w związku ze sposobem ułożenia odpadów brak jest możliwości pełnej inwentaryzacji liczby rozszczelnionych pojemników z odpadami, jak również określenia dokładnego rodzaju odpadów w nich zgromadzonych. Jednocześnie wskazać należy, iż zgodnie z uzyskanymi informacjami Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej w Olkuszu decyzją nr 19/2021 z dnia 2 lutego 2021 r. zakazał w trybie natychmiastowym użytkowania części przedmiotowej hali, ze względu na bezpośrednie niebezpieczeństwo pożaru.

10. Czy zdaniem resortów i służb im podległych doszło do zaniedbania lub zaniechania działań ze strony miejscowego samorządu MiG Olkusz?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie jest właściwe do oceny faktycznych działań instytucji, nad którymi nie sprawuje ustawowego nadzoru lub które nie są mu podległe. Dotyczy to również oceny działań służb i organów administracji w miejscach porzucenia odpadów.

Jednakże sytuacja w Olkuszu jest cały czas monitorowana przez Inspekcję Ochrony Środowiska i obecnie Małopolski WIOŚ oczekuje na odpowiedź Burmistrza w sprawie działań podjętych w celu usunięcia nagromadzonych odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich magazynowania lub składowania.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:
Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM